

Vergadering gemeenteraad
d.d. 12 december 2019
Agenda nummer 8

Portefeuillehouder: A. Usmany-Dallinga

Onderwerp: Toedeling middelen Nationaal Programma Groningen

Aan de raad

Voorstel

In te stemmen met de toedeling middelen Nationaal Programma Groningen.

Beleid en uitgangspunten

Het beleid is gericht op het structureel versterken van de Groninger samenleving en daarmee het welbevinden van alle Groningers.

Beoogd effect

Met de verdeling van de middelen Nationaal Programma Groningen is het mogelijk om een evenwichtige lokale uitwerking te geven aan het programmakader Nationaal Programma Groningen.

Toelichting

Op 4 november jl. heeft het Bestuur van het Nationaal Programma Groningen (NPG) ingestemd met een voorstel over de toedeling van middelen. De toedeling van middelen is een financiële uitwerking van het eerder behandelde Programmakader. Het bestuur NPG biedt thans aan de gemeenteraden en Provinciale Staten ter instemming de notitie Financiële opbouw van het NPG aan.

Bij de ondertekening van de Bestuursovereenkomst op 11 maart jl. heeft iedereen zich gerealiseerd dat er nog een groot aantal zaken uitgewerkt moeten worden. Met betrekking tot de toedeling van middelen is daarover het volgende opgenomen:

'Met deze bestuursovereenkomst is nog niet alles geregeld. Op dit moment is duidelijk dat nadere afspraken gemaakt moeten worden over onderwerpen zoals de doelen en indicatoren van het Nationaal Programma, verantwoording, monitoring en evaluatie, de wijze van financiering, de totale verdeling van de financiële middelen en de wijze waarop het Nationaal Programma Groningen-budget wordt genetteerd van compensabele BTW. Deze afspraken worden in een nadere overeenkomst vastgelegd. De nadere overeenkomst wordt een onderdeel en een verdere uitwerking van de voorliggende Bestuursovereenkomst.'

In de bestuursovereenkomst is aangegeven dat afspraken over de totale toedeling van de financiële middelen in een nadere overeenkomst worden vastgelegd:

Artikel 5.

4. Partijen maken op voorstel van het Bestuur in een aanvullende overeenkomst nadere afspraken over de wijze waarop het Rijk de Rijksbijdragen aan de Gemeenten en de Provincie beschikbaar stelt. Zij nemen bij het maken van die nadere afspraken in acht dat het Rijk de Rijksbijdragen als decentralisatie-uitkering of als specifieke/uitkering

beschikbaar kan stellen. Deze keuze van Partijen voor het type uitkering hangt samen met de uiteindelijke verdeling van financiële middelen, de doelen waaraan middelen besteed worden, de lokale of thematische opgaven die uit de doelen voortkomen, de vast te stellen indicatoren en de inrichting van monitoring en evaluatie de inrichting van de beheersorganisatie en de keuze voor een doelmatig en voor alle Partijen zo licht als redelijkerwijs mogelijk verantwoordingsregime.

In de Bestuursvereenkomst is voorts opgenomen dat het Programmakader (artikel 15, lid 3 en 4) voorziet in de hoogte van de bedragen voor een periode van tien jaar:

Artikel 15. Programmakaders

3. Het ten behoeve van de lokale Programmaplannen geldende Programmakader bevat in ieder geval voor een periode van tien jaar:

- a. de Hoofddoelen die Partijen gedurende de looptijd van het Programmakader of een bepaald gedeelte daarvan met het Nationaal Programma Groningen beogen te realiseren;
- b. de Indicatoren die gebruikt worden om vast te stellen in welke mate de Hoofddoelen gerealiseerd zijn;
- c. de systematiek van monitoring en evaluatie;
- d. per Gemeente de hoogte van de lokale Trekkingsrechten.

4. Het ten behoeve van de thematische Programmaplannen geldende Programmakader bevat in ieder geval voor een periode van tien jaar:

- a. de Hoofddoelen die Partijen gedurende de looptijd van het Programmakader of een bepaald gedeelte daarvan met het Nationaal Programma Groningen beogen te realiseren;
- b. één of meer Programmathema's die voor de Regio als geheel bijdragen aan de realisatie van één of meer van de Hoofddoelen;
- c. de indicatoren die gebruikt worden om vast te stellen in welke mate de Hoofddoelen gerealiseerd zijn;
- d. de systematiek van monitoring en evaluatie;

5. De Programmakaders bevatten voorts:

- a. een overzicht per Gemeente waaruit blijkt welk deel van het Lokale trekkingsrecht gelet op artikel 21 (Betaalbaar stellen van de Rijksbijdrage) beschikbaar is gekomen of beschikbaar komt voor de uitvoering van vastgestelde Programmaplannen;
- b. een overzicht waaruit blijkt welk deel van het Thematische trekkingsrecht gelet op artikel 21 (Betaalbaar stellen van de Rijksbijdrage) beschikbaar is gekomen of beschikbaar komt voor de uitvoering van de vastgestelde thematische Programmaplannen; en,
- c. het kasritme dat het Rijk hanteert voor het betaalbaar stellen van de Rijksbijdragen.

Met het vaststellen en goedkeuren van het Programmakader wordt voldaan aan de bedoeling van artikel 15, lid 3,4 namelijk dat gemeenteraden en Provinciale Staten hun kaderstellende rol ten aanzien van het NPG kunnen uitvoeren. Het voorstel voor toedeling van middelen zoals dat nu voorligt, is een financiële uitwerking van het Programmakader. Het is een middel om tot toepassing van het Programmakader te komen.

Procesbeschrijving en planning

Op 19 september 2019 heeft het bestuur van het NPG de systematiek vastgesteld waarbij middelen uit het NPG in drie lagen worden toegedeeld. In haar (extra) vergadering op 3 oktober 2019 zijn de bestuurlijke uitgangspunten voor de toedeling vastgesteld en is aan het bureau Andersson Elffers Felix (AEF) gevraagd om op basis daarvan een aantal varianten uit te werken. In de bestuursvergadering van 4 november 2019 is unaniem gekozen voor de variant waarbij 43% van het nu toe te delen budget wordt toegewezen aan het thematische deel en 57% aan het lokale deel, waarbij in de toedeling tussen de gemeenten de bevestigingsproblematiek voor 67,7% (2/3) weegt en de achterstandsfactoren voor 33,3% (1/3).

Besluitvorming over het programmakader en de toedeling voor het eind van dit jaar, leidt ertoe dat de uitbetaling van de 2020 tranche door het Rijk zeker is gesteld. Het geeft de gemeenten en provincie duidelijkheid over de bandbreedte waarbinnen de programmaplannen opgesteld kunnen worden, zodat dit proces voortvarend kan starten. Om deze reden kan ook niet pas toewijzing plaatsvinden op basis van (vastgestelde) programmaplannen.

Het proces om tot de toedeling te komen heeft zorgvuldig plaatsgevonden en er is sprake van een evenwichtige opbouw die aan alle partijen de mogelijkheid biedt om te investeren in de toekomst van Groningen als geheel. Dat zal ook de opgave zijn waarvoor de deelnemers zich gezamenlijk geplaatst zien in de komende jaren. De provincie en gemeenten dragen verantwoordelijkheid voor het uitwerken van het thematische resp. de lokale programmaplannen. Het bestuur van het NPG heeft echter de nadrukkelijke wens uitgesproken te streven naar één integraal en samenhangend Nationaal Programma Groningen. Want alleen dán kan een structurele verbetering van de brede welvaart van de Groningers gerealiseerd worden. Dat vraagt om een gezamenlijke aanpak in de planvorming en samenwerking in de uitvoering. Het laat wel onverlet de afspraken in het Programmakader dat Provinciale Staten het thematisch programmaplan definitief vaststelt en de gemeenteraden de lokale programmaplannen.

Programma Eemsdelta

De gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum hebben in de Stuurgroep Herindeling bestuurlijk besloten de ontwikkelingen van de lokale NPG programma's samen op te pakken. Hiervoor is een gezamenlijk Eemsdelta projectteam opgericht dat zorgt voor het opstellen van een goed samenhangend lokaal programmaplan NPG voor de Eemsdelta dat ook aardbeving- en herindelingbestendig is. Dit team zorgt met nadruk ook voor de borging van de inbreng van elke gemeente apart. In 2020 zal dit resulteren in een gezamenlijk Eemsdelta programma. De Stuurgroep herindeling heeft ook besloten over de inhoud en inrichting van het projectteam dat zorg gaat dragen voor de realisatie van dit traject. Uw raad wordt in het eerste kwartaal 2020 bij de voortgang geïnformeerd en betrokken.

Nadere toelichting budgetverdeling

De toedeling is, zoals besloten in de bestuursvergadering van 19 september 2019, geschied in drie lagen, volgens de bestuurlijke uitgangspunten die vastgesteld waren in de bestuursvergadering van 3 oktober:

- Laag 1 betreft de buiten de toedeling te laten budgetten voor een totaal van € 337 miljoen. Dit betreft onder andere een procesbudget, reeds toegekende projectbijdragen 2018 (let op: de € 15 miljoen trekkingsrecht per gemeente/provincie uit 2019 valt hier niet onder), een budget voor een drietal uitdagingen van het Toekomstbeeld en de al geformuleerde programma's erfgoed, zorg, bewonersinitiatieven en batch 1588.
- Laag 2 bevat de toedeling aan de thematische en de lokale pijler.
- Laag 3 is de toedeling binnen de lokale pijler.

De methodiek en uitgangspunten voor de toedeling leiden concreet tot de volgende verdeelsleutel voor de eerste 50% van laag 2 en 3:

- Thematisch deel (provincie)	43%
- Eemsdelta (huidige gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum)	35,8%
- Het Hogeland	16,3%
- Midden-Groningen	20,8%
- Oldambt	9,5%
- Groningen	17,6%

In bijgevoegde notitie "Financiële opbouw Nationaal Programma Groningen" d.d. 4 november 2019, is een uitgebreide toelichting opgenomen van de stappen die genomen zijn om te bepalen voor welk deel van het beschikbare budget de provincie de verantwoordelijkheid draagt en voor welk deel de gemeenten verantwoordelijkheid dragen. Het gaat nadrukkelijk om het dragen van verantwoordelijkheid voor het bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van het NPG. De toegedeelde middelen zijn met andere woorden een budget, dat de bandbreedte aangeeft van deel waarmee de betreffende overheid haar verantwoordelijkheid kan invullen. De middelen worden niet toegevoegd aan de begrotingsruimten van de provincie of gemeenten, maar blijven onderdeel van het NPG, waarover het NPG-bestuur beslist.

Op 25 november 2019 van 17:00-19:00u heeft een informatiebijeenkomst voor raden en staten plaats gevonden, waarin door AEF een extra uitleg gegeven werd over de achterliggende systematiek en gelegenheid was voor het stellen van verduidelijkende vragen.

Herindelingstoets

nee

Financiële toelichting

n.v.t.

Communicatie

Over de voordracht aan de raden en Staten is reeds centraal gecommuniceerd.

Duurzaamheid

n.v.t.

Appingedam, 12 november 2019

Burgemeester en wethouders van Appingedam,

burgemeester.
(F.H. Wiersma)

secretaris.
(A. Castelein)

Bijlagen:

- Financiële opbouw Nationaal Programma Groningen

Gemeente Appingedam

Nummer 8

De raad van de gemeente Appingedam;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 november 2019;

besluit:

in te stemmen met de verdeling middelen Nationaal Programma Groningen conform bijgevoegde notitie 'Financiële opbouw Nationaal Programma Groningen'.

Appingedam, 12 december 2019

De raad voornoemd,

voorzitter.
(F.H.Wiersma)

griffier.
(T.G.C. Kramer-Klein)